

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ**

**АНАЛІТИКО-СИНТЕТИЧНА ОБРОБКА
ДОКУМЕНТІВ**

**ПРОГРАМА
навчальної дисципліни**

**підготовки «бакалавр»
напряму 6.020102 «Книгознавство,
бібліотекознавство і бібліографія»**

Київ – 2012

Розроблено та внесено
Київським національним університетом культури і мистецтва

Розробник програми:
Штефан І. П., професор, заслужений працівник культури України

Схвалено рішенням кафедри книгознавства і бібліотекознавства Київського національного університету культури і мистецтва
Протокол № 2 від 10 вересня 2012 р.

Рекомендовано до друку рішенням Головної вченої ради Київського національного університету культури і мистецтва
Протокол № 1 від 28 вересня 2012 р.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Програма вивчення навчальної дисципліни «Аналітико-синтетична обробка документів» складена відповідно до освітньої програми підготовки «бакалавр» напрямку «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є методика аналізу і синтезу первинної інформації з метою створення системи вторинних документів та документних інформаційно-пошукових систем як механізмів доступу до використання первинної інформації.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна є однією з провідних у професійній підготовці бібліотечних фахівців і безпосередньо зв'язана з вивченням інших навчальних дисциплін, а саме: «Бібліотекознавства», «Книгознавства», «Документних ресурсів бібліотеки», «Інформатики та інформаційних технологій», «Інформаційно-пошукових систем», «Інформаційно-аналітичної діяльності», «Бібліографознавства», «Бібліографічної діяльності», «Інформаційного сервісу», «Управління бібліотекою». Вивчення курсу інтегрується на системі соціально-гуманітарних знань, що дозволяє розуміти суспільні процеси і значення інформаційних документів у їхньому розвитку.

Програма навчальної дисципліни складається з таких **модулів**:

1. Складання бібліографічного опису документів.
2. Анотування документів.
3. Індекссування документів: систематизація.
4. Індекссування документів: предметизація, координатне індексування.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни «Аналітико-синтетична обробка документів» є формування системи теоретичних, емпіричних, методичних знань про різні види, процеси, операції аналітико-синтетичної обробки документів, набуття практичних умінь і навичок обстеження документів, здійснення процесу згортання інформації та доведення її до користувачів шляхом представлення бібліографічних записів у базах даних електронного каталогу, в інших документних інформаційно-пошукових системах та безпосередньо з метою створення вторинних документів; підготувати фахівця, які досконало володіють різними видами наукової обробки документів.

1.2. **Основними завданнями** вивчення дисципліни «Аналітико-синтетична обробка документів» є

- розкрити об'єкт, предмет, структуру, міждисциплінарні зв'язки АСОД як навчальної дисципліни;

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1. СКЛАДАННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ ДОКУМЕНТІВ

- ознайомити з еволюцією та сучасним станом різних видів аналітико-синтетичної обробки документів;
- дати ґрунтовні знання про сутність, функції, призначення, специфічні особливості складання бібліографічного запису, індексування, анотування та реферування документів з урахуванням специфіки діяльності установ документно-інформаційної сфери;
- допомогти засвоїти загальні та специфічні принципи, вимоги, методи та правила їх складання;
- підготувати студентів до самостійного ведення всіх процесів аналітико-синтетичної обробки документів у різних документальних системах.

1.3. Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні **знати**:

- сутність, значення та види аналітико-синтетичної обробки документів;
- розвиток теорії та історії складання бібліографічного опису документів;
- загальну та спеціальну методики складання бібліографічного опису;
- теорію та історію предметизації документів;
- загальну та спеціальну методики предметизації документів;
- теорію систематизації та основні етапи розвитку систематичних документних класифікаційних систем, їх сучасний стан та проблеми модернізації;
- загальну та спеціальну методики систематизації документів;
- теорію та історію анотування документів;
- основні положення загальної методики анотування;
- теорію та історію реферування документів;
- основні положення загальної методики реферування.

Студенти повинні **вміти**:

- самостійно обстежувати та згорнути інформацію про зміст, формальні характеристики документів, створювати їх бібліографічні записи, формувати пошукові образи документів;
- використовувати для складання бібліографічного запису нормативно-регламентуючу базу міжнародних, міждержавних та національних стандартів України, лінгвістичні посібники, документні класифікаційні системи тощо;
- аналізувати сучасний стан та перспективи існуючих новітніх технологій наукової обробки документів.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 198 год. / 5,5 кредитів

ECTS

Мета, значення і завдання навчальної дисципліни. Структура і зміст курсу. Взаємозв'язок з сусідніми, загально-науковими та спеціальними дисциплінами. Особливості навчальної діяльності студентів у процесі вивчення курсу в умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Поняття про аналітико-синтетичну обробку документів, причини її виникнення, мета і завдання. Синонімічність термінів «аналітико-синтетична обробка документів» і «наукова обробка документів».

Аналіз і синтез як основні операції аналітико-синтетичної обробки документів та інформації. Макроаналітичне та мікроаналітичне згортання інформації.

Види аналітико-синтетичної обробки документів та інформації: складання бібліографічного опису, індексування (систематизація, предметизація, координатне індексування), анотування, реферування, науковий переклад, огляд документів. Дискусійний характер віднесення наукового перекладу і огляду документів до видів наукової обробки (аналітико-синтетичної) документів.

Використання та особливості аналітико-синтетичної обробки документів та інформації в різних видах інформаційно-аналітичної діяльності. Здійснення процесів згортання інформації та доведення її до користувачів шляхом представлення бібліографічних записів, анотацій, рефератів, оглядів у базах даних електронних та традиційних інформаційно-пошукових систем.

Поняття «згортання інформації». Його поширення у різних галузях знань (філології, математиці, лінгвістиці, інформатиці тощо).

Органічний зв'язок «згортання інформації» та процесів аналітико-синтетичної обробки документів.

Згортання документної інформації як узагальнення й концентрація основних відомостей про первинний документ. Його види. Семантичне та лексичне згортання, їхній взаємозв'язок. Вимоги споживачів до згортання інформації про документ. Макро та мікроаналітичне згортання, основні форми його реалізації.

Бібліографічний опис як бібліографічна характеристика документів та елемент бібліографічної інформації, його обов'язкові елементи.

Функції бібліографічного опису та сфери його використання. Загальні вимоги до складання бібліографічного опису. Забезпечення єдності бібліографічних описів.

«Бібліографічний опис», «бібліографічний запис»: співвідношення термінів. Вибір першого елемента бібліографічного запису, його значення. Поняття про авторитетний запис і про авторитетний контроль.

Особливості функціонування бібліографічного опису у традиційних та електронних каталогах і мережі Інтернет.

Основні етапи розвитку теорії та методики бібліографічного опису. Передумови виникнення і перші спроби надання ознак ідентифікації документів (з давнини до ХУІІІ ст.)

Створення спеціальних інструкцій і правил складання бібліографічного опису у ХІХ ст. Авторські каталогізаційні інструкції А. Паніціці, Ч. Дьюїтта, Ч. Кеттера, К. Дзяко, Л. Делія, О. Оленіна, В. Соболюшкіова та їх вплив на уніфікацію бібліографічного опису.

Особливості складання бібліографічного опису у першій половині ХХ ст. Англо-американські правила каталогізації та Пруська інструкція як відображення основних напрямів розвитку теорії і методики бібліографічного опису першої половини ХХ ст.

Стан теорії і методики бібліографічного опису в Україні у ХХ ст. Вплив зарубіжного досвіду на уніфікацію бібліографічного опису в Україні. Внесок вітчизняних учених, бібліографів у розвиток теорії та методики бібліографічного опису: Ю.Ковалевського, М.Годкевича, В.Козловського, С.Кондри, С.Бороваго, С.Маслова, М.Войтенка та ін. Уніфікація бібліографічного опису, її основні напрями. Стандартизація опису. Створення системи державних стандартів в галузі бібліографічного опису, їхні наслідки і значення.

Створення міжнародного стандартного бібліографічного опису (МСБО - ISBD) у рамках міжнародної довгострокової "Програми універсального бібліографічного обліку і міжнародного формату MARC" (UBCIM) та його вплив на вітчизняні стандарти. Впровадження бібліотеками та національними бібліографічними агентствами міжнародного стандартного бібліографічного опису на різні види документів та інших носіїв інформації: ISBD(M); ISBD(S); ISBD(CM); ISBD(NBM); ISBD(A); ISBD(ER). Гармонізація текстів ISBD у 1988-1991 рр. Сімпліфікація бібліографічного опису (проект Дж. Байрема). Дискусія про сімпліфікацію.

Особливості четвертого етапу еволюції бібліографічного опису. Вплив міжнародного обміну бібліографічною інформацією та комп'ютерних технологій на розвиток правил складання бібліографічного опису. Зближення правил складання, вдосконалення міжнародних стандартів ISBD та їх адаптація до потреб автоматизованих бібліотечно-інформаційних систем а кінці ХХ – на поч. ХХІ ст.

Сучасні тенденції та перспективи розвитку опису в Україні. Законодавче забезпечення бібліографічного опису на поч. ХХІ ст. Перші національні стандарти України. Національний стандарт ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання» як базовий для системи стандартів, правил зі складання бібліографічного опису в Україні, його відповідність рекомендаціям ІФЛА «Міжнародний стандартний бібліографічний опис – ISBD».

Поняття «форматне представлення бібліографічних даних» в АБІС. Відмінність машиночитувальних форматів і традиційних правил каталогізації. Роль форматів для стандартизації записів, кодування інформації, що вводиться в базу даних. Виутрішньосистемні та обмінні формати. Еволюція машиночитувальних форматів. Розробка «сімейства» MARC-форматів: USMARC, RUSMARC, INTERMARC, JAPMARC, UKRMARC та ін.

Призначення міжнародного формату UNIMARC у забезпеченні міжнародного обміну бібліографічними даними між національними бібліографічними агентствами та інформаційними органами.

Структура запису у форматі. Функціональні блоки даних та обов'язкові поля в UNIMARC.

Авторитетний контроль (АК). Формат UNIMARC/Authorities як незалежний стандарт у «сімействі» UNIMARC-форматів. За'язок між бібліографічними та авторитетними записами.

Робота провідних інформаційних установ України по створенню національного формату представлення бібліографічних даних (UKRMARC). Структура та призначення формату.

Методика використання програмних систем для створення електронних каталогів та баз даних.

Поняття про загальну і спеціальну методику складання бібліографічного опису, її завдання, зміст.

Документ як джерело для складання бібліографічного опису.

Види бібліографічного опису залежно від об'єкта, обсягу застосування елементів та його структури.

Структура бібліографічного опису. Зони (області) та елементи бібліографічного опису, їх роль в уніфікації БО.

Правила складання бібліографічного опису. Мова складання бібліографічного опису. Прописана пунктуація (умовні розділові знаки). Скорочення у бібліографічному описі.

Особливості складання бібліографічного опису в залежності від його функціонального призначення (для бібліографічних покажчиків, бібліотечних каталогів, бібліографічних баз даних, при книжковик і при статейних списках літератури тощо).

АРМ «Каталогізатор» як сукупність технічних засобів, програмного та інформаційного забезпечення.

Призначення і основні характеристики АРМ «Каталогізатор».

Загальна характеристика користувацького інтерфейсу. Основні функції користувацького інтерфейсу: пошук, перегляд/введення та введення даних.

Типологія електронних робочих листів введення даних. Правила заповнення полів робочого листа.

Порядок роботи оператора - каталогізатора при введенні / коригуванні даних.

Демонстраційний показ роботи оператора - каталогізатора при введенні документів на різних носіях інформації.

Бібліографічний опис документів під прізвищем індивідуального автора. Поняття «автор», «автор-укладач». Факультативність авторського заголовка. Однонамірність авторського заголовка.

Опис, складений під основною назвою. Сфера поширення застосування бібліографічних описів під назвою (твори народного епосу, анонімні, бібліографічні покажчики та ін.).

Складання бібліографічного опису відомчих видань. Межі використання опису під назвою установи, організації. Уніфікація назв установ у заголовках. Заголовок форми, його застосування в бібліографічних записках. Випадки складання описів відомчих документів під основною назвою.

Бібліографічний опис складової частини документа (аналітичний), його сутність, структура, призначення, методи складання.

Об'єкти та структура багаторічного (зведеного) бібліографічного опису. Особливості складання багаторічного бібліографічного опису багатомовних, серійних, періодичних, продовжуваних документів.

Методика складання окремих видів документів: нормативно-технічної документації, нотних, картографічних, патентних, електронних документів. Склад зон (областей), елементів опису. Загальне позначення матеріалу, його наповнення в залежності від виду документа. Особливості зони специфічних відомостей про документ, її наповнення, зони приміток для електронних ресурсів.

Особливості вибору першого елементу бібліографічного запису для організації різних масивів бібліографічної інформації.

МОДУЛЬ 2. АНОТУВАННЯ ДОКУМЕНТІВ

Анотування як вид макроаналітичного згортання інформації про документ.

Сутність, властивості та функції анотацій. Вимоги до складання анотацій. Об'єкти анотування.

Класифікація анотацій за різними ознаками. Відсутність єдиної уніфікованої класифікації. Класифікація анотацій бібліографів. Специфічні особливості довідкових і рекомендаційних анотацій.

Основні етапи розвитку теорії і методики анотування, причини виникнення. Розвиток анотування документів в Росії. Анотації до російських бібліографічних покажчиків. Вплив рекомендаційної бібліографії в другій половині XIX ст. на розвиток анотування. Розвиток теорії, загальної та спеціальної методики анотування. Внесок О.Г. Фоміна, К. Симова, Є.І. Шамуріна, В.Т. Витяжкова та ін.

Започаткування та розвиток анотування документів в Україні.

Створення державних стандартів з анотування.

Процес анотування. Його послідовність. Читання й осмислення документа. Загальний аналіз первинного документа. Структура інформаційних елементів анотації. Складання плану анотації. Смісловий

аналіз тексту (виявлення окремих інформаційних елементів, визначення засобів стимулювання до читання первинного документа). Вивчає й реферативне читання тексту. Синтезування згорнутої інформації та оформлення тексту анотації. Методи згортання відомостей. Використання словесних кліше (маркерів). Редагування тексту. Обсяг анотації.

Особливості складання різних видів анотацій: довідкових, рекомендаційних, аналітичних, групових тощо. Мова, стиль, обсяг анотацій.

МОДУЛЬ 3. ІНДЕКСУВАННЯ ДОКУМЕНТІВ: СИСТЕМАТИЗАЦІЯ

Сутність індексування документів і інформації. Загальне уявлення про інформаційно-пошукову мову (ІПМ) і пошуковий образ документа (ПОД).

ПОД як відтворення змісту документа за допомогою коду. Види індексування документів.

Поняття про класифікацію як базу індексування. Класифікація як метод наукового пізнання. Штучна та природна класифікація. Їх характерні особливості, відмінності й значення.

Значення класифікації документів у різних сферах документних комунікацій. Поняття про документні класифікації, їхні види (формальні, змістовні). Групування документів та бібліографічних записів про них за формальними ознаками і в залежності від змісту документів. Алфавітно-предметні й систематичні класифікації як види змістовних.

Вимоги до документних класифікацій.

Класифікація наук як філософсько-методологічна основа документних систематичних класифікацій. Значення класифікації наук для бібліотечно-бібліографічних класифікацій. Відмінності документної класифікації від класифікації наук (об'єкти, мета, форма).

Типи систематичних документних класифікацій у залежності від технології побудови (ієрархічні та фасетні).

Таблиці класифікації, призначення, структура: основні, допоміжні таблиці, алфавітно-предметний покажчик, індексация. Класифікаційні індекси як інформаційно-пошукова мова систематичних бібліотечно-бібліографічних класифікацій.

Види індексації за базою та побудовою.

Причини виникнення, сутність та поширення бібліотечно-бібліографічних класифікацій за кордоном з давнини до середини XIX ст. Перелікувальні ієрархічні класифікаційні системи як основний тип класифікаційних систем, що використовувались до останньої третини XIX ст. Вплив на розвиток бібліотечно-бібліографічних класифікацій класифікації наук Ф. Бекона. Класифікація Ж. Брюне, А. Шлейєрмахера та ін.

Розвиток бібліотечно-бібліографічних класифікацій в Росії, в т. ч. на українських землях з давнини до поч. XX ст. (О.М. Оленін, В.Г. Анастасевич, Ф.Ф. Рейс, К.К. Фойт, К.М. Бер, В. Джунковський).

Класифікаційні системи наприкінці XIX – у XX ст. Десяткова класифікація М. Дьюї (ДДК), її вплив на розвиток класифікаційної теорії та практики. Сучасний стан ДДК.

«Розтяжна класифікація» Ч. Кеттера як перша комбінаційна класифікація. Класифікація Бібліотеки Конгресу (КБК). «Бібліографічна класифікація» Г. Білліса. Причини створення УДК, її еволюція. Поява фасетних класифікацій. «Класифікація двокрапкою» Ш.Р. Ранганатана та її вплив на розвиток сучасної теорії та практики класифікації.

Напрями розвитку вітчизняних бібліотечно-бібліографічних класифікацій в Україні, Росії у XX-на поч. XXI ст.

Сучасний стан та перспективи розвитку систематичних документних класифікацій в Україні.

Філософсько-методологічна основа УДК. Основний ряд УДК, принципи його структурування. Невідповідність сучасній структурі наукового знання. Пропорційна насиченість класів.

УДК як ієрархічна комбінаційна класифікаційна система. Десятьохий принцип у побудові таблиць. Допоміжні таблиці (загальні та спеціальні визначники). Індексація в УДК, математичні знаки та інші символи.

УДК як міжнародна система кодування інформації. Діяльність Міжнародної федерації з документації (МФІД), Консорціуму з розвитку УДК (УДКК).

Використання УДК в Україні. Видання таблиць УДК українською мовою. Електронна версія УДК.

Філософсько-методологічна основа ББК. Принципи побудови основного ряду. Науковий зміст ББК. ББК як міждержавна класифікаційна система.

ББК як ієрархічна комбінаційна класифікація. Допоміжні таблиці (загальних, територіальних та спеціальних типових ділень). Індексація в ББК.

Варіанти таблиць ББК, єдність і відмінності у змісті, структурі, індексації. Сучасні варіанти таблиць, їхній подальший розвиток (внесення змін і доповнень, фасетизація, вдосконалення системи типових ділень тощо).

Використання ББК в Україні, її адаптація до української національної специфіки.

Призначення класифікаційних систем, сфера застосування та поширення. Державний рубрикатор ПТГ, його призначення і використання. Методологія і технологія класифікації. Рубрикатор як ієрархічна перелічувальна класифікаційна система, його основний ряд, довідково-посилальний апарат та алфавітно-предметний показник.

Міжнародна патентна класифікація, її призначення й використання. МПК як ієрархічна перелічувальна класифікаційна система, її основний ряд.

Класифікатор «Стандарти і технічні умови» як ієрархічна перелічувальна класифікаційна система, її основний ряд, сфера використання.

Поняття про загальну і спеціальну методику систематизації. Зв'язок методик систематизації з таблицями класифікації. Основні принципи та загальні правила систематизації.

Методи систематизації: багаторазового відображення документів, аналогої, аналітичної систематизації. Правила комбінування індексів.

Особливості систематизації. В залежності від мети і призначення.

Зміст і послідовність процесу систематизації, його основні етапи. Класифікаційні формули в УДК, ББК. Умови доповнення систематизації предметним індексуванням.

Сутність та призначення спеціальної методик систематизації документів, її залежність від бібліотечно-бібліографічної класифікаційної системи, галузі знань, виду документів тощо.

Основні прийоми та правила систематизації документів за системою ББК. Методика систематизації документів з різних галузей знань за ББК.

Основні прийоми та правила систематизації документів за УДК. Особливості спеціальної методик систематизації документів з різних галузей знань за УДК.

МОДУЛЬ 4. ІНДЕКСУВАННЯ ДОКУМЕНТІВ: ПРЕДМЕТИЗАЦІЯ, КООРДИНАТНЕ ІНДЕКСУВАННЯ

Поняття «предмет» у загальнофілософському значенні. Його зміст. «Предмет» з точки зору предметизації документів і предметного пошуку. Предметна рубрика (ПР), визначення, функції, полісемічність.

Інформаційно-пошукова мова предметизації (на субстраті природної). Мова предметних рубрик як лексичних одиниць ПМ предметизації. Лексика (контрольована, неkontrolьована), граматики, прийоми формалізації, уніфікації ПР. Прийоми усунення полісемії, синонімії та омонімії.

Категоріальний аналіз документів, метод типізації. Типові категорії предметів для будь-якої науки та використання їх для формулювання заголовків ПР. Типізація підзаголовків ПР. Загальні, типові, специфічні, тематичні підзаголовки.

Використання предметизації у різних галузях документних комунікацій.

Зародження та розвиток метода предметизації за кордоном. Особливості предметизації документів у ХУІІ-ХУІІІ ст. Предметизація документів у ХІХ ст. (країни англійської та німецької мови). Узагальнення теоретичного та практичного досвіду американським вченим Ч.Е. Кеттером.

Розвиток предметизації документів у Росії, Україні. Внесок А.М. Белова. Українська школа предметизації (Харківська, Київська). Б.О. Борович, Д.А.Балика, їхній особистий внесок. Об'єктивні соціальні фактори гальмування розвитку теорії і методик предметизації в 30-50 – ті рр. ХХ ст.

Наукові дослідження з предметизації документів в II половині ХХ ст. Активізація предметизації. причини, умови, реалізація.

Інноваційні рішення предметизації в сучасних умовах. Уніфікація предметизації документів. Створення друкованих словників, рубрикаторів, авторитетних файлів електронних каталогів. «Рубрикатор Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського», зв'язок з ББК. Рубрикатор НБУВ

як базовий комплекс лінгвістичних пошукових засобів АБС.

Діяльність Національної Парламентської бібліотеки України по створенню словника предметних рубрик.

Поняття про загальну та спеціальну методикку предметизації, її зміст і завдання.

Прийоми уніфікації мови предметних рубрик. Лексика мови ПР, її однозначність. Інверсія та її використання у формуванні ПР. Значення лєрного (провідного) слова у заголовку ПР. Інші загальні положення формулювання ПР (вимоги, вживані частини мови, повна та скорочена форма предмета тощо).

Види ПР за структурою. Види підзаголовків ПР, їх застосування. Посильно-довідковий апарат мови ПР. Метод типізації в предметизації.

Суть і послідовність процесу предметизації документів. Основні етапи. Глибина предметизації, види ПР за обсягом змісту. Адекватна та узагальнююча предметна рубрика. Метод багаторазового відображення документа у процесі предметизації.

Залежність методики предметизації документів від призначення.

Використання предметизації для електронних ІПС.

Поняття про категорійну структуру окремої науки. Виявлення типових категорій предметів з окремих галузей знання.

Предметизація документів про окремі науки, наукові дисципліни, наукові школи, методи дослідження та ін. Предметизація персоналій. Формування індивідуальних та узагальнюючих предметних рубрик. Типові підзаголовки.

Предметизація документів про установи, організації, географічні об'єкти.

Предметизація законодавчих, офіційних документів.

Предметизація окремих видів документів.

Поняття координатного індексування та дескрипторної мови. Дескриптор як лексична одиниця, виражена інформативним словом або кодом. Алфавітний перелік лексичних одиниць як основа дескрипторних ІПМ.

Координатне індексування як вираження багатоглядного змісту документа або запиту з допомогою дескрипторів, ключових слів (дескрипторною мовою).

Історія виникнення координатного індексування. Зародження дескрипторних мов у США в 50-ті рр. ХХ ст. Кельвін Муерсом. Система «унітерм» американського вченого Мортимера Таубе (1952 р.). Зміст документів як набір унітермів (ключових слів). Недоліки системи.

Тезаурус як формалізована мова ключових слів ІПС. Тезауруси як ключові поняття для формалізованого представлення знань. «Інформаційно-пошуковий Тезаурус» Національної парламентської бібліотеки України як інформаційно пошукова мова вербального типу.

Класифікація та використання координатного індексування. Режими

індексування в залежності від типу ІПМ: докоординатне (класифікаційне - перелічувальні, ієрархічні, предметні, класифікації) та посткоординатне (дескрипторні мови, пост координатні фасетні класифікації).

Аналіз методів координатного індексування у практиці інформаційної діяльності бібліотек. «Вільне» індексування та контрольоване індексування. Використання інформаційно-пошукових тезаурусів, дескрипторних словників. Переваги вільного індексування над індексуванням з режимним контролем лексики. Алгоритм координатного індексування. Пермутаційне (циклическе) індексування як різновид координатного індексування.

3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Библиотечно – библиографическая классификация [Текст]: рабочие табл. для массовых б-к. – М.: Либерея, 2009. – 688 с.
2. Библиотечно – библиографическая классификация [Текст]: Средние таблицы: практ. пособие: [в 8 вып.] / Рос. гос. б-ка, Рос. нац. б-ка, Б-ка Рос. акад. наук. – М.: Либерея – Бибинформ, 2001. -
3. Вып.1: 60/63 С/Т Социальные науки в целом. Обществознание. История. Исторические науки. – 2001. – 320 с.
4. Вып.2:65/68 УЦ Экономика. Экономические науки. Политика. Политология. Право. Юридические науки. Военное дело. Военная наука. – 2005. – 560 с.
5. Вып. 3: 4/5 П/Р Сельское и лесное хозяйство. Сельскохозяйственные и лесохозяйственные науки. Зарооохранение. Медицинские науки. – 2007. – 400 с.
6. Вып.4: 7 Ч Культура. Наука. Просвещение. – М.: Изд-во «Пашков дом», 2011. – 336 с.
7. Вып.5: 80/88 Ш/Ю Филологические науки. Художественная литература. Искусство. Искусствознание. Религия. Философия. Психология. – М.: Изд-во «Пашков дом», 2012. – 600 с.
8. Доп. вып.: Таблицы типовых делений общего применения. – М.: Либерея, 2002. – 256 с.
9. Библиографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання [Текст]: (ГОСТ 7.1 – 2003, IDG) : ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 - 2007. – 47с. – (Нац. стандарт України)
10. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень в українській мові. Загальні вимоги та правила [Текст]: ДСТУ 3582:2013 (ISO 4:1984, NEQ. ISO 832:1994, NEQ).- На заміну ДСТУ 3582-97; чинний від 2014-01-01.
11. Бібліотечно-інформаційна діяльність. Терміни та визначення понять [Текст]: ДСТУ 7448:2013 - Вперше (зі скасуванням в Україні ГОСТ 7.26-80).- Чинний від 2014-07-01. - К.: Мінекономрозвитку України, 2014. - 41 с. – (Національний стандарт України).

12. Вилежанина, Т.І. Інформаційно-пошуковий тезаурус [Текст] / Вилежанина Т., Збанацька О. – Донецьк: Альфа-Прес, 2004. – 1104 с.
13. Власова, Г.В. Аналітико-синтетична переробка інформації [Текст]: навч. посібник / Г.В. Власова, В.І.Гутовина, Л.І. Титова. – К.: ДАККІМ, 2006. – 290 с.
14. Зупарова, Л.Б. Аналітико-синтетическая переработка информации [Текст]; учебник /Л.Б.Зупарова, Т.А.Зайцева; под ред. Ю.Н. Столярова.- М.: ФАИР, 2007. – 400 с.
15. Истрина, М.В. Аннотирование произведений печати [Текст] : метод. пособие /М.В. Истрина.- М., 1981. – 43 с.
16. Індексвання документів. Загальні вимоги до систематизації та предметизації [Текст] : ГОСТ 7.59-2003, ІДТ-ДСТУ ГОСТ 7.59-2003.- Чинний 2004-07-01; Взамін ГОСТ 7.59.-90.- К.,2004. -11 с.- (Нац. стандарт України).
17. Кушнарченко, Н.М. Наукова обробка документів [Текст] : підручник / Н.М. Кушнарченко, В.К. Удалова. - 4-е вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2006. - 334 с.
18. Сєдих, В.В. Документні класифікаційні системи [Текст]: конспект лекцій / В.В. Сєдих; Харк. держ. акад. культури. – Х., 2005. - 64 с.
19. Сорока, М.Б. Національна система реферування української наукової літератури [Текст] / М.Б. Сорока; Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського.- К.: НБУВ, 2002. – 209 с.
20. Сукиасян, Э.Р. Новые таблицы Библиотечно-Библиографической классификации: организация и технология использования [Текст] : метод. рекомендации / Э.Р. Сукиасян.- М.: Либерия, 2003.- 144 с.
21. Універсальна десяткова класифікація (УДК) [Текст] : у 2 кн.: пер. з англ. / Кн. палати України. – К., 2000-2001. – Кн.1 : Таблиці... 2001.- 929с.; Кн.2 : Алфавітно-предметний покажчик. - 2001. - 808 с.

Додаткова

1. Аналітико-синтетична обробка документів : підруч. для студ. ін-тів культури / Е. Т. Карачинська, Є. А. Медведєва, В. К. Удалова, Л. Г. Хромченко. – Х. : ХДК, 1996. – 258 с.
2. Англо-американські правила каталогізації. - К.: Кн. палата України, 2004 - ХУ1.452 с.
3. Антоненко, І. Електронні ресурси як об'єкт каталогізації: історія питання, термінологія, форматне забезпечення [Текст] / І.П.Антоненко, О.В. Баркова // Бібл. вісн. - 2012. - №2. - С.11-12.
4. Антоненко, І. Бібліографічний опис електронних ресурсів [Текст]: методичні матеріали для пристатейної бібліографії / І.Антоненко, О.Баркова // Бібл. вісн. – 2011. - №1. - С. 25-27.
5. Антоненко, І.П. Каталогізація електронних ресурсів [Текст]: наук. метод. посіб. / І.П. Антоненко, О.І. Баркова; О.В. Воскобойнікова – Гузєва (наук. ред.).; НБУВ НАНУ. – К.: НБУВ, 2007. – 116 с.

6. Библиографическая запись. Заголовок. Общие требования и правила составления : межгос. стандарт : ГОСТ 7.80-2000. – Увел. 2001.07.01. – Минск: [б. и.], 2000. – 7 с.
7. Бахтурина, Т. Одноуровневое библиографическое описание [Текст] / Т.Бахтурина // Библиотека. – 2009. - №6. – С.37.
8. Библиотечно-библиографическая классификация [Текст]: таблицы для детских и школьных библиотек: [практическое пособие] / Рос. гос. б-ка, Рос. гос. дет. б-ка. - 4-е изд., испр. и доп.- М.: Либерия – Бибинформ, 2008 – 319 с.
9. Библиографическая запись. Библиографическое описание электронных ресурсов. Общие требования и правила составления [Текст]: ГОСТ 7.82-2001 - Введен.01.07.2002. - Минск, 2001.-23 с.
10. Блюменду Д. И. Информационный анализ/синтез для формирования вторичного потока документов : учеб.-практ.пособие / Д. И. Блюмену. – СПб.: Профессия, 2002. – 240 с.– (Специалист).
11. Галицька, С.В. Процеси систематизації в умовах адаптації до сучасних вимог інформаційного пошуку [Текст] / С.В. Галицька, О.О. Сєрбін // Наукові праці НБУВ. – К., 2012. - Вип. 33. - С. 341-357
12. Горбаченко Т. Г. Аналітико-синтетична переробка документної інформації : навч. посіб. / Т. Г. Горбаченко. – К.: Ун-т «Україна», 2004. – 236 с.
13. Гринина, Р.Ф. Предметный каталог как информационно – поисковая система [Текст]: учеб. пособие / Р.Ф. Гринина. - Л., 1999. - 82 с.
14. Гречихин А. А. Информационные издания : типология и основные особенности подготовки [Текст] / А. А. Гречихин, И. Г. Здоров. – М.: Книга, 1988. – 272 с.
15. Дзюба, Н. Бібліотечно-бібліографічна класифікація для дитячих бібліотек: історія та сучасний стан [Електронний ресурс] / Н. Дзюба // Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського: веб-сайт. - Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/new/10-kiev/dzyba/prt. - Назва з екрану.
16. Женченко М. Загальна і спеціальна бібліографія [Текст]: навч. посіб. / Марина Женченко. – К.: Жнець, 2011. - 255 с. – Зміст: тема 10: Заголовок бібліографічного запису: с. 120-125; Тема 11: Бібліографічний опис: с. 126-185; Тема 12: Анотація і реферат: с. 186-197.
17. Загорская, Е. Правила составления многоуровневого библиографического описания [Текст] / Е.Загорская // Библиотека. – 2004. - №7. – С.37.
18. Зайченко, Н. Реферативні ресурси – інформаційний продукт сучасної наукової бібліотеки [Текст] / Н.Зайченко // Бібл. вісн. - 2005. - №1. - С.28-35
19. Зарванська І. Універсальна десяткова класифікація як система організації знань авторських оригіналів [Текст] / Ірина Зарванська // Вісник Книжкової палати. - 2013. - №5. - С.1-4
20. Калинина, Г. Формирование заголовка библиографической записи. Имя лица в заголовке [Текст] / Г.Калинина // Библиотека. - 2004.- С. 37.

21. Карачинская, Э.Т. Предметизация произведений печати. Предметный каталог [Текст]: учеб. пособие / Э.Т. Карачинская, В.К. Удалова. - Х., 1992. - 87 с.
22. Качество предметизации: эффективность предметизации и адекватность отражения содержания документа [Текст] / О.Н. Жлобинская, Ю.Г. Сидянова, Н.П. Никольцева, Г.Н. Васильева // Библ. дело. - 2005. - №4. - С.21-23.
23. Короткий термінологічний словник із бібліографознавства та соціальної інформатики / Г. М. Швецова-Водка [та ін.] - К.: Кн.палата України, 1998. - 115 с.
24. Кулыгина, Н.Ю. Библиографическое описание электронных ресурсов [Текст] / Н.Ю. Кулыгина // Библиография. - 2004. - №3. - С. 110-112.
25. Лутовинова В. І. Анутовання як процес аналітико-синтетичної переробки інформації: метод. посіб. / В. Лутовинова. - Х.: [б. в.], 2003. - 44 с. - (На допомогу працівникам освіт. б-к)
26. Маскулия, Т. Заголовок, содержащий наименование организации [Текст] / Т. Маскулия // Библиотека. - 2004. - №9. - С.31.
27. Никифировская, Н.А. Библиографическое описание : вопросы теории, истории и методики [Текст] / Н.А. Никифировская ; под. ред. Г.Г. Фирсова; Б-ка АН СССР. - М., 1978. - 150 с.
28. Петренко, Н. Вивчачемо українськомовні таблиці УДК [Текст] / Н.Петренко // Вісн. Кн. палати. - 2003. - №5. - С. 14-15.
29. Реферат и аннотация. Общие требования [Текст]: ГОСТ 7.9-95 (ИСО 214-76). - Взамен 7.9-77, с 01.07.1997 // Стандарты по издательскому делу. - 3-е изд.-М., 2004. - С.150-155.
30. Рудельсон, К.М. Современные документные классификации [Текст] / К.М. Рудельсон. - М.: Наука, 1973. - 167 с.
31. Савина, И.А. Методика библиографического описания [Текст] : практ. пособие / И.А. Савина. - М.: Либерия-Бибинформ, 2007. - 144 с.
32. Савина, И. А. Библиографическое описание документа : с семiotический подход [Текст]: учеб. - метод. пособие / И.А.Савина; под ред. Н.Б. Зиньовой. - М.: Либерия, 2004. - 88с.
33. Сербін, О.О. Бібліотечно-бібліографічні класифікації: історична еволюція та сучасні тенденції розвитку [Текст]: монографія / О.О. Сербін; НАН України, НБУВ. - К., 2009. - 138 с.
34. Сербін, О.О. Класифікаційна схема основних розділів Енциклопедії Дідро та д'Аламбера з позиції представлення змісту наукової думки [Текст] / О.О. Сербін // Вісник Кн. палати. - 2012. - №7. - С. 38-43
35. Сербін О. Міжнародна десятична бібліографічна класифікація [Текст] / Олег Сербін // Вісник Книжкової палати. - 2007. - №8. - С.19-22
36. Сербін, О.О. Оптимізація інформації як передумова індексування та систематизації у рамках еволюції структури і функцій бібліотечної науки [Текст] / О.О. Сербін // Бібліотечний вісник. - 2010. - №5. - С. 16-24
37. Сербін, О.О. Основная модель систематизаційної організації знань в епоху Просвітництва [Текст] / Олег Сербін // Вісник Кн. палати. - 2011. - № 11. - С.24-29
38. Сербін, О. Основні десяткові класифікації українською мовою радянського періоду: історія та структурний аналіз [Текст] / О.Сербін // Вісн. Кн. палати. - 2007. - №9. - С.18-21.
39. Сербін, О. Основні класифікаційні системи XIX – XX століть [Текст] / О. Сербін // Вісн. Кн.. Палати. - 2006. - №11. - С. 33-38.
40. Сербін, О.О. Підготовка УДК на українському мові [Текст] / О.О. Сербін // Библиосфера. - 2013. - №2. - С.65-68
41. Сербін О. УДК українською мовою: історичні аспекти створення та аналітичний огляд структури [Текст] / О. Сербін // Бібліотечний вісник. - 2008. - №5. - С. 10-16
42. Система автоматизации библиотек ИРБИС : общее описание системы. - М.: ГПНТБ России, 2000. - 124 с.
43. Коротчення слів в українській мові у бібліографічному описі: загальні вимоги: ДСТУ 3582-97. - К.: Держстандарт України, 1998. - 25 с. - (Держ. стандарт України).
44. Соловьева, Л.Е. Некоторые общие принципы в организации и методике классификации Дьюи и УДК [Текст] / Л.Е. Соловьева // Науч. и техн. б-ки. - 1998. - №1. - С.104-106.
45. Сложные случаи классификации по УДК [Текст] / ГПНТБ СССР. - М., 1987. - 102 с.
46. Сукиасян, Э.Р. Проблемы мировой классификационной практики [Текст] / Э.Р. Сукиасян // Вестник БАЕ. - 2004. - №2. - С. 74-79.
47. Сукиасян, Э. Р. ББК: общая концепция... [Текст] / Э.Р. Сукиасян // Библиография. - 2005. - №1. - С. 18-25.
48. Сукиасян Э.Р. Новое в Библиотечно-библиографической классификации, июнь, 2011 г. [Электронный ресурс] / Э.Р. Сукиасян. - Режим доступа: <http://lib.1september.ru/view-article.php?id=200900411>. - Название с экрана.
49. Сукиасян, Э.Р. Трудный шаг от предметизации к координатному индексированию [Текст] / Э.Р. Сукиасян // Науч. и техн. б-ки. - 2006. - С. 56 - 60.
50. Сукиасян, Э.Р. Школа индексирования [Текст] : практ. пособие / Э.Р. Сукиасян. - М.: Либерия - Бибинформ, 2012. - 144 с.
51. Універсальна десяткова класифікація (УДК). Зміни та доповнення [Текст] / Кн. палата України. - К., 2003. - 144 с.
52. Устіннікова, О. Нові правила бібліографічного опису [Текст] / О. Устіннікова, П. Сенько, Н.Регідайло // Вісн. кн. Палати. - 2007. - №7. - С. 23-25.
53. Філіпова Л. Я. Проблеми стандартизації, обміну та сумісності бібліографічної інформації в комп'ютерно-бібліографічному середовищі / Л. Я. Філіпова // Вісн. Кн. палати. - 1998. - № 5. - С. 11-14.

54. Чухонцева, Н.В. Электронная предметизация в регионе: через терни к... [Текст] / Н.В. Чухонцева, Т.В. Киреева // Новая б-ка. - 2005. - №3. - С.39-43.
55. Шахурин К. К. Сравнение предметных и дескрепторных ИПС / К. К. Шахурин. - М.: [б. и.], 2001. - 157 с.
56. Швецова-Водка Г. М. Библиографичні ресурси України: загальна характеристика : навч. посіб. / Г. М. Швецова-Водка. - Рівне :Рівнен. держ. гуманіт. ун-т, 2000. - 205 с.
57. Шербаков А. С. Индексирование документов ключевыми словами / А. С. Шербаков. - М.: [б. и.], 2003. - 221 с.
58. Электронные издания: основные виды и выходные сведения:межгос. стандарт : ГОСТ 7.83-2001 / СИБИД. - Минск : Межгос.совет по стандартизации, метрологии и сертификации. 2002. -13 с.
59. Эйдельман, Б.Ю. Библиотечная классификация и систематический каталог [Текст]: учеб. пособие / Б.Ю. Эйдельман. - М., 1977. - 312 с.
60. Ястребов, В.В. Аудиовидеопродукция: описание и регистрация [Текст] / В.В. Ястребов // Библиография. - 2010. - №4. - С. 11-13.
61. Янхли Дж. Автоматизированное индексирование / Дж. Янхли. - М.: [б. и.], 2000. - 168 с.
62. Бази даних таблиць ББК [середніх таблиць ББК, ... таблиць ББК для масових бібліотек, ... таблиць ББК для дитячих та шкільних бібліотек] [Електронний ресурс].-Режим доступу: matriks-pres.com.ua/index.php/klasifikatsijni-bd/basa-danikh-tablits-bbk .-Назва з екрану.
63. База даних ДРПТ [Електронний ресурс].-Режим доступу: matriks-pres.com.ua/index.php/klasifikatsijni-bd/basa-danikh-tablits-drpt .-Назва з екрану.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Національна парламентська бібліотека України [Електронний ресурс].- <http://nplu.org/>
3. Державний комітет архівів України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.archives.gov.ua/Publicat/CD/ArchUkr/dovidnyk>
4. Державні та міжнародні системи науково-технічної інформації [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://lenevka.ru>
5. Український інститут науково-технічної і економічної інформації [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.vikimedia.org>.
6. Електронна бібліотека КНУКіМ (індивідуальний доступ)
7. Інформаційно-пошукова система «Універсальна десятикова класифікація» UkrUDC – dthesz 1.02 (A2001 – b5) [Електронний ресурс] .- Електронні таблиці УДК (32 Мб) .- К.: Фраксім, 2000 .- CD-ROM (MS Windows '98 54 Mb)

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік, іспит.
5. Засоби діагностики успішності навчання: тестові завдання.